

Project Basisvloot Akkrumer jol (Fase 1 en 2)

De Akkrumer jol

De Akkrumer jol is een houten zeilscheepje van 4 en 5 meter lengte. Het is een ontwerp (1934) en product van de enige scheepswerf Wedman/Oost in Akkrum. Alle ca 600 Akkrumer jollen die tussen 1934 en 1984 zijn gebouwd komen van deze werf.

De Akkrumer Jol is een tastbaar maar helaas verdwijnend voorbeeld van de Friese watercultuur en scheepvaartgeschiedenis. Door het schip te onderhouden, te restaureren en actief te gebruiken, wordt dit varend erfgoed niet alleen behouden, maar ook toegankelijk gemaakt voor een breed publiek. Dit draagt bij aan de instandhouding van lokale geschiedenis en versterkt de culturele identiteit van Akkrum-Nes.

Doelstelling Stichting tot behoud van de Akkrumer jol

De op 6 februari 2026 opgerichte Stichting heeft als doelstelling:

- Het behouden van de Akkrumer jol als cultuurofgoed van de dorpen Akkrum en Nes (gemeente Heerenveen).
- Het herstellen en waar nodig restaureren van zes grote Akkrumer jollen en twee Akkrumer Jeugdjollen.
- Het beschikbaar stellen van Akkrumer Jollen aan zoveel mogelijk mensen van alle leeftijden, door middel van uitleen, verhuur, abonnement of andere regelingen.
- Het ondersteunen van eigenaren van Akkrumer Jollen bij het in stand houden van hun jol(len).
- Het ontwikkelen van een archief van beeld, tekst en data over de Akkrumer jol.
- Het informeren en publiceren over de Akkrumer jol.

Bijdrage aan de Mienskip

Rondom de Akkrumer jol ontstaat een netwerk van vrijwilligers, inwoners en betrokken organisaties. Samenwerking bij onderhoud, vaartochten en evenementen bevordert ontmoeting en onderlinge verbondenheid. Het project stimuleert actief burgerschap en versterkt de sociale samenhang binnen het dorp.

De in 1966 opgerichte Akkrumer jollenklub (AJK) organiseerde enkele decennia lang onderlinge wedstrijden op de wateren in en rond het dorp. De nadruk lag hierbij op de sociale contacten. Met de oprichting van de werkgroep 'Akkrumer jol' begin 2025 wordt de Akkrumer jol opnieuw midden in de samenleving geplaatst. De werkgroep houdt maandelijkse bijeenkomsten, verkreeg inmiddels acht jollen in eigendom en bereidde de oprichting van de 'Stichting tot behoud van de Akkrumer jol' voor. De onderhoudsgroep maakte een eerste begin met de restauratie van de vaak verwaarloosde boten.

In een eigen vrij toegankelijke website www.akkrumerjol.nl wordt historisch (foto)materiaal getoond. Ook is er een register van alle nog bekende Akkrumer jollen opgesteld. Er worden nieuwsbrieven rondgestuurd en artikelen in de lokale media verzorgd. Kortom: er wordt in Akkrum/Nes weer over de Akkrumer jol gepraat.

In 2025 was de werkgroep met één of meer jollen aanwezig op een viertal evenementen in en rond Akkrum/Nes. Daar merkten we hoe veel mensen zich bij de Akkrumer jol betrokken

voelen. Meer dan vijftig van hen wilden ook in contact blijven door het ontvangen van de nieuwsbrief. We willen dit enthousiasme in 2026 uitbouwen door het vormen van een 'vriendengroep'. We verwachten dat deze groep kan uitgroeien tot 100 à 150 vrienden.

In 2026 willen we de Akkrumer jol ook op het water meer zichtbaar maken. We willen daartoe vier jollen restaureren en zeilklaar maken. Het plan is dat drie jollen worden beheerd en gebruikt door jongeren. Eén jol zal beschikbaar zijn voor 'varende donateurs'. Verder zien we nu al een eerste 'spin off' van ons project. Er hebben zich bij de werkgroep verschillende particulieren gemeld die een Akkrumer jol willen kopen om ermee te gaan zeilen. Bij die aankoop gaat de stichting ondersteuning verlenen. En mogelijk is dit het begin van een nieuwe actieve jollenclub?

Belangrijke informatie over de geschiedenis van de Akkrumer jol werd geleverd door de 'Stichting Akkrum Âld en Nei'. De Akkrumer jol biedt mogelijkheden voor educatie en kennisoverdracht, onder andere op het gebied van traditionele scheepsbouw en houtbewerking, zeilvaart en nautische vaardigheden, waterbeheer en Friese cultuurgeschiedenis. Hierbij kan worden samengewerkt met scholen, jeugdorganisaties en educatieve instellingen, waardoor jongere generaties kennismaken met ambachtelijk vakmanschap en cultureel erfgoed.

Draagvlak en samenwerking

Watersportvereniging 'AWS-eendracht' nam het initiatief de Akkrumer jol nieuw leven in te blazen. Organisatorisch en financieel blijft de vereniging nauw betrokken. Pieter van der Mark, voorzitter van AWS-eendracht is als adviseur betrokken bij het bestuur van de 'Stichting Akkrumer jol'.

Naast de inwoners vormen de ondernemers van Akkrum/Nes verenigd in de VOAN een belangrijke doelgroep. Op de EXPO 2025 was de Akkrumer jol een welkome gast tussen de vele lokale bedrijven. De Akkrumer jol herinnert ondernemers met trots aan het vakmanschap en de eigenzinnigheid van dit ontwerp. We willen deze gemeenschappelijke betrokkenheid vertalen naar samenwerkings-overeenkomsten en sponsorcontracten tussen Stichting en ondernemers..

De Akkrumer jol kan een belangrijke rol spelen bij de promotie van Akkrum/Nes. Daarop hebben we een eerste stap gezet door het logo van de Stichting af te stemmen op het nieuwe dorpskenmerk "Altijd Akkrum".

De inzet van de Akkrumer jol bij evenementen, open dagen en regionale activiteiten vergroot de zichtbaarheid van Akkrum-Nes. Het schip fungeert als cultureel ambassadeur van het dorp en draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de regio voor bezoekers en erfgoedliefhebbers. Dit kan een positieve impuls geven aan lokale horeca en recreatie.

Toekomstbestendigheid

Door het schip duurzaam te onderhouden en actief te gebruiken, wordt cultureel erfgoed toekomstbestendig gemaakt. De nadruk op vrijwilligerswerk, kennisdeling en lokaal draagvlak zorgt voor een langdurige verankering van het project binnen de gemeenschap.

De oprichting van de Stichting zorgt voor een verankering van de werkzaamheden van de werkgroep Akkrumer jol. Het eigendom van onze acht jollen is daarmee aan een duidelijke rechtspersoon gekoppeld. Ook biedt dit de mogelijkheid tot het verkrijgen van subsidies, het sluiten van (onderhouds)contracten en eventueel het verwerven van vastgoed.

Het aanschaffen van nieuwe tuigage en motoren is een investering die onze vloot voor vele jaren goed uitgerust maakt. Uiteraard gaan onze vrijwilligers zelf voor het onderhoud en de restauratie van de romp en overige houten delen zorgen. Het enthousiasme van ca tien personen die zich spontaan hebben opgegeven voor de onderhoudsploeg geeft daarbij het vertrouwen dat goede zorg voor vele jaren verzekerd is.

Duurzaamheid is voor dit project een belangrijk thema. Als zeilboot met roeimogelijkheden (type AJ) is de Akkrumer jol CO2 neutraal. In het verleden heeft de Akkrumer jol dan ook deelgenomen aan evenementen van de 'Vereniging Natuurlijk Varen'. Nu we de jol nieuw leven inblazen willen we deze duurzaamheid als richtlijn hanteren. Met het aanschaffen van elektro-buitenboordmotoren kiezen we ook in de toekomst voor Co2 neutraal varen.

De Fryske taal en/of uw eigen streektaal

Voor de website www.akkramerjol.nl wordt momenteel het Nederlands als taal gebruikt omdat we een zo groot mogelijk bereik willen hebben. Het is denkbaar een Friese versie van de tekst op de website te plaatsen. Dit zou veel uren kosten, die niet aan andere activiteiten kunnen worden besteed. Wij vinden dit een te grote verschuiving van onze kern-activiteiten

Van de nieuwsbrieven die we ca 4x per jaar rondzenden willen we naast de Nederlandse versie ook een Friese versie maken. Ook willen we proberen de verworven Akkrumer jollen zo veel mogelijk een Friese naam te geven.

Samengevat

De Akkrumer jol levert een brede maatschappelijke bijdrage aan Akkrum-Nes door het verbinden van erfgoedbehoud, educatie, sociale cohesie en toeristische uitstraling. Investeren in dit project betekent investeren in een levend stuk cultuurhistorie dat actief bijdraagt aan de vitaliteit en identiteit van het dorp.

Projectplan 2026/ 2027: Opbouw basisvloot Akkrumer jol

De komende twee jaren wil de Stichting een solide basis leggen voor de toekomst door het opbouwen van een basisvloot van acht schepen, zes grote jollen en twee jeugdijollen. De

verwerving van deze jollen heeft reeds plaatsgevonden. Het merendeel is gratis aangeboden aan de Stichting. De conditie en uitrusting van de schepen is echter zeer verschillend. Geschat wordt dat aan onderhoud en restauratie gemiddeld 200 uren zal moeten worden besteed. Voor de acht schepen komt dit neer op ca. 1600 uren. Bij een reken-uurloon voor vrijwilligerswerk van € 20 vertegenwoordigt dit een investering van ca € 32.000 vrijwilligersbeloning. Deze uren zullen geheel door eigen vrijwilligers worden geleverd en niet in rekening worden gebracht.

Voor zomer en winter zullen ligplaatsen moeten worden gevonden. Wij hebben daarbij de hulp van de gemeente Heerenveen ingeroepen. Ook is een overdekte ruimte nodig waar onderhoud en restauratie kunnen plaatsvinden. Wij zijn daarover in overleg met plaatselijke ondernemers.

De exploitatiekosten voor ligplaatsen in de zomer en de winter worden betaald uit inkomsten die de Stichting ontvangt uit de verhuur van de jollen, door de bijdragen van 'Varende donateurs' en door contributies van de 'Vrienden' van de Akkrumer jol. Ook zijn we bezig de onderhoudskosten van de jollen zoals lak, verf en kwasten beheersbaar te houden door bijdragen van een specifieke sponsor.

Om een veilige, betrouwbare en toekomst-bestendige uitrusting te realiseren zal per boot een investering van gemiddeld € 5000 nodig zijn. Voor de belangrijkste aanschaffingen zoals (dek)zeilen en elektromotoren zijn prijsopgaven bijgevoegd. Het zijn met name deze uitrustingskosten waarvoor wij de hulp van verschillende fondsen inroepen. In bijgaande begroting hebben wij de kosten van Fase 1 (2026) weergegeven. Het gaat om het restaureren en zeilklaar maken van drie grote jollen en een jeugdjol. Voor de dekking van deze kosten zijn de toegekende (t) en gevraagde bijdragen (g) van derden aangegeven. In fase 2 (2027) zullen de overige drie grote jollen en een jeugdjol worden gerestaureerd en zeilklaar gemaakt. We zijn voornemens in de tweede helft van 2026 het projectplan voor Fase 2 in te dienen.